

BEGRIJPEND LEZEN OP DE BASISCHOOL

I Begrijpend lezen is één van de taaldomeinen die op school onderwezen wordt. Vaak wordt het beschouwd als een kunstmatig gecreëerd schoolvak, maar het is van grote waarde.

II Bijna iedereen kan letters, woorden en zinnen lezen. Maar het echte begrip van een gehele tekst is iets heel anders. Snel een tekst scannen op relevante woorden, de betekenis van een onbekend woord achterhalen en informatie kritisch bestuderen en bepalen of een bron betrouwbaar is, zijn vaardigheden die elk mens kan gebruiken.

Begrijpend lezen, hoezo?

III Om een tekst te lezen en te begrijpen, moet je natuurlijk vlot en nauwkeurig kunnen lezen. Maar dat is slechts één aspect. Er is een verschil tussen een tekst technisch kunnen lezen en een tekst begrijpen. Het technische lezen is wel een voorwaarde om een tekst te begrijpen, maar geen garantie. Er zijn bijvoorbeeld leerlingen die een tekst vlot kunnen oplezen, maar geen idee hebben waar het over gaat. Om een tekst echt te begrijpen, is een aantal factoren van belang. Zo is het natuurlijk belangrijk dat de leerling de betekenis van de woorden en leestekens begrijpt. Ook de formuleringen van de zinnen en de onderlinge samenhang tussen de zinnen moet begrepen worden. Verder is het een groot voordeel als de leerling interesse heeft in het onderwerp of behoefte heeft aan nieuwe kennis over het onderwerp. Als het onderwerp al bekend is bij de leerling, zal de tekst ook eerder begrepen worden. Voorkennis is een enorm voordeel. Zo is een tekst over een vliegtuig een stuk makkelijker te begrijpen voor een leerling die woorden als 'cockpit en turbulentie', kent dan voor een leerling die alleen weet dat vliegtuigen kunnen vliegen en meer niet.

IV Er zijn ook strategieën om een tekst makkelijker en beter te kunnen begrijpen. In de lessen begrijpend lezen wordt daar vaak veel aandacht aan besteed. Zo kan een leerling gebruik maken van de context zoals illustraties, titel en bron om een tekst vooraf in te schatten. De leraar kan starten met een klassengesprek om de voorkennis van de leerlingen te activeren. Vaak weten leerlingen al het één en ander over het onderwerp en door dat op te rakelen, vallen ze niet meteen in een 'kale tekst'. Ook kan het helpen om het doel en het publiek van de tekst vast te stellen. Samenvatten en het gebruiken van kernwoorden kan voor een beter overzicht van de tekst zorgen. Dit is vooral handig als het om lange teksten gaat. Tot slot is het handig om leerlingen te leren met woordenboeken en indexen om te kunnen gaan.

V Begrijpend lezen is dus een brede term en van onschatbare waarde voor het latere (studie-)leven.

Naar: www.infonu.nl